

Öğretmen Özerklik Davranışları ile Sınıf Yönetim Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Mahmut Karakaya¹

Atıf/Reference: Karakaya, M. (2025). Öğretmen Özerklik Davranışları ile Sınıf Yönetim Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Yönetim ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 43-52.

Özet

Bu araştırmanın amacı, öğretmen görüşlerine göre öğretmen özerkliği ile sınıf yönetim stilleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmada ilişki tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın ilk bulgusunda; sınıf yönetim stilleri ve öğretmen özerklik düzeyleri ortalamasının üstündedir. Yapılan analiz sonucunda; erkeklerin sınıf yönetim stilleri algıları kadınlara göre daha yüksek bulunmuştur. Diğer yandan öğretmen özerkliği algılarının kadınlara ve erkeklere göre değişmediği ortaya çıkmıştır. Yaş gruplarına göre yapılan incelemede; öğretmen özerkliği ile yaş gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Buna göre 31-40 yaş grubunun öğretmen özerkliği algısının 41-50 yaş gruplarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf yönetim stilleri aritmetik ortalamaları ile yaş grupları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Buna göre 31-40 ve 41-50 yaş gruplarının sınıf yönetim stilleri algısının 20-30 yaş gruplarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan öğretmenlerin evli ve bekar olmalarına göre öğretmen özerkliği ve sınıf yönetim stillerine ilişkin algılarının değişmediği ortaya çıkmıştır. Eğitim durumuna göre yapılan incelemede; yüksek lisans derecesine sahip öğretmenlerin özerklik algısının lisans derecesine sahip öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Öte yandan eğitim durumlarına göre sınıf yönetim stillerine ilişkin algılarında bir fark olmadığı bulunmuştur. Mesleki deneyime göre yapılan incelemede; öğretmen özerkliği ve mesleki deneyim gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Ancak sınıf yönetim stilleri ve mesleki deneyim gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Buna göre 17-24 yaş arasındaki grubun sınıf yönetim stilleri algısının 1-8 yıl arasındaki gruplardan daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Öte yandan öğretmen özerkliği ve sınıf yönetim stilleri algılarının uygulandığı kurum türü gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Son olarak araştırma kapsamında öğretmen özerkliğinin genel boyutları ile sınıf yönetim stilleri arasında anlamlı, düşük düzeyde ve pozitif bir ilişki bulunurken, öğretmenlerin özerklik algıları sınıf yönetim stilleri algılarını anlamlı şekilde yordamıştır. Başka bir deyişle, öğretmenlerin özerkliği boyutunda 100 birimlik bir artış, sınıf yönetim stilleri algılarını %23,7 oranında artırmıştır.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen, öğretmen özerkliği, sınıf yönetimi stilleri.

Examining the Relationship Between Teacher Autonomy Behaviors and Classroom Management Styles

Abstract

The aim of this research is to examine the relationship between teacher autonomy and classroom management styles according to teachers' opinions. Relational screening model was used in the research. In the

¹ Dr. Araştırmacı; <https://orcid.org/0000-0002-3439-1092>; mahmutkarakaya1974@gmail.com;

first finding of the research; classroom management styles and teacher autonomy levels are above average. As a result of the analysis; men's perceptions of classroom management styles were found to be higher than women. On the other hand, it was revealed that teacher autonomy perceptions did not change according to women and men. In the examination made according to age groups; it was found that the difference between teacher autonomy and the arithmetic means of age groups was statistically significant. Accordingly, it was concluded that the perception of teacher autonomy of the 31-40 age group was higher than the 41-50 age groups. The difference between the arithmetic means of classroom management styles and age groups was found to be statistically significant. Accordingly, it was concluded that the perception of classroom management styles of the 31-40 and 41-50 age groups was higher than the 20-30 age groups. On the other hand, it was revealed that teachers' perceptions of teacher autonomy and classroom management styles did not change according to being married or single. In the examination made according to educational status; It was found that the perception of autonomy of teachers with a master's degree was higher than that of teachers with a bachelor's degree. On the other hand, it was found that there was no difference in their perceptions of classroom management styles according to their educational background. In the examination made according to professional experience; the difference between the arithmetic means of teacher autonomy and professional experience groups was not found to be statistically significant. However, the difference between the arithmetic means of classroom management styles and professional experience groups was found to be statistically significant. Accordingly, it was concluded that the perception of classroom management styles of the group between the ages of 17-24 was higher than the groups between the ages of 1-8 years. On the other hand, the difference between the arithmetic means of the institution type groups where the perceptions of teacher autonomy and classroom management styles were applied was not found to be statistically significant. Finally, within the scope of the research, a significant, low-level and positive relationship was found between the general dimensions of teacher autonomy and classroom management styles, while teachers' perceptions of autonomy significantly predicted their perceptions of classroom management styles. In other words, a 100-unit increase in the dimension of teachers' autonomy increased their perceptions of classroom management styles by 23.7%.

Keywords: Teacher, teacher autonomy, classroom management styles.

1. Giriş

Öğretmen özerkliği ile sınıf yönetimi stilleri arasındaki ilişki, eğitim alanında kritik bir araştırma alanıdır, çünkü öğretim uygulamalarının etkinliğini ve genel öğrenme ortamını temelden etkilemektedir. Öğretmen özerkliği, eğitimcilerin mesleki rollerinde sahip oldukları bağımsızlık ve karar alma özgürlüğü derecesini ifade eder ve bu da onların öğretim yöntemlerini ve stratejilerini sınıflarının benzersiz dinamiklerine göre uyarlamalarını sağlar (Yolcu ve Akar-Vural, 2021). Özerklik, daha fazla iş tatmini, mesleki gelişim ve nihayetinde öğrenci katılımını artırmada önemli olarak algılanmaktadır. Bu özerkliğin çeşitli sınıf yönetimi stilleriyle nasıl etkileşime girdiğini anlamak, eğitim etkinliği için en iyi uygulamalara ilişkin içgörüler sağlayabilir.

Araştırmalar, daha yüksek düzeyde özerklik hisseden öğretmenlerin çeşitli ve yenilikçi sınıf yönetimi stratejileri kullanma olasılıklarının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Özerkliği destekleyen sınıf yönetimi yaklaşımları, öğrenci motivasyonunu ve katılımını artırabilir ve böylece daha elverişli bir öğrenme ortamı yaratabilir (Brandišauskienė vd., 2022). Bu, öğretmenlerin yönetim uygulamalarında özerklik kullanmalarının, öğrenci inisiyatifini ve katılımını teşvik eden bir sınıf ortamı yaratma potansiyeli taşıdığını göstermektedir. Geleneksel otoriter yönetim tarzlarını daha işbirlikçi olanlara dönüştürmek, öğretmenlerin rollerinde deneyimledikleri özerklik düzeyiyle ilişkili olabilir (Berger vd., 2018).

Ek olarak, sınıf yönetimi uygulamaları, öğretmenlerin özerkliklerine ilişkin inançlarından derinden etkilenir. Kadel'in (2021) araştırması, öğretmenler özerkliklerinin okul yönetimi tarafından saygı gördüğünü ve değer gördüğünü algıladıklarında, öğrenci ihtiyaçlarını önceliklendiren ve destekleyici bir öğrenme ortamı yaratan etkili sınıf yönetimi stratejileri uygulamaya daha meyilli olduklarını göstermektedir. Bu bağlantı, öğretmen özerkliğindeki dalgalanmaların yalnızca pedagojik seçimleri şekillendirmekle kalmayıp aynı zamanda sınıf dinamiklerini de etkilediği fikrini güçlendirmektedir ve bu ilişkinin araştırılmasını uygulayıcılar ve politika yapımcılar için zorunlu hale getirmektedir.

Dahası, sınıf yönetimi yalnızca stratejilerin uygulanması değildir; öğretmenin kişisel nitelikleri ve öğretim felsefesiyle iç içedir. Yolcu ve Akar-Vural'ın (2021) araştırması, öğretmenlerin özerklik algılarının yönetim stillerini nasıl etkilediğini açıklığa kavuşturarak, özerkliği destekleyici davranışları benimseyenlerin öğrencilerin

öz düzenleme ve işbirlikçi öğrenme kapasitelerini beslediğini öne sürmektedir. Bu karşılıklılık, çeşitli öğrenci ihtiyaçlarına yanıt verebilen ve olumlu eğitim sonuçlarını teşvik edebilen etkili sınıf yönetimini teşvik etmenin bir yolu olarak öğretmen özerkliğini teşvik etmenin önemini vurgulamaktadır.

Bu ilişkiyi güçlendirebilecek veya engelleyebilecek bağlamsal faktörleri göz önünde bulundurmak da kritik öneme sahiptir. Sınıf ortamı, okul kültürü ve idari destek, öğretmenlerin özerkliği nasıl deneyimlediklerini şekillendirmede önemli roller oynar (Berger vd., 2018). Örneğin, destekleyici liderlik, öğretmenlerin pedagojik felsefeleriyle daha yakından uyumlu yenilikçi yönetim uygulamalarını denemelerine olanak tanıyabilir (Brandišauskienė vd., 2022). Tersine, katı düzenlemelerle karakterize edilen ortamlar öğretmenlerin yaratıcı potansiyelini engelleyebilir ve öğrenci girdisine ve katılımına daha az duyarlı olan katı yönetim stillerine yol açabilir (Nguyen, 2019).

Bu dinamiklerin farklı eğitim bağlamlarında ve öğrenci popülasyonlarında nasıl ortaya çıktığını keşfetmek için ek araştırmalara ihtiyaç vardır. Çeşitli sınıf ortamlarını keşfetmek, bu ilişkinin karmaşıklıklarını daha da açıklığa kavuşturabilir ve öğretmen özerkliğinin tüm öğrencilerin ihtiyaçlarına uyum sağlayan yönetim uygulamalarını iyileştirmek için nasıl kullanılabileceğini ortaya çıkarabilir (Main ve Hammond, 2008). Bu nedenle, bu makale öğretmen özerkliği ile sınıf yönetimi stilleri arasındaki karmaşık etkileşimi araştırmayı, öğretmen etkinliğini artırabilecek ve eğitim sonuçlarını iyileştirebilecek içgörüler sağlamayı amaçlamaktadır. Bu anlamda öğretmenlerin görüşlerine göre; öğretmen özerkliğinin sınıf yönetim stilleri üzerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

2. Yöntem

Bu araştırma, ilişkisel tarama modeliyle tasarlanmıştır. Çalışma grubunun seçiminde olasılığa dayanmayan örnekleme çeşidinden uygun (amaca yönelik) örnekleme tekniği kullanılmıştır (Şimşek & Yıldırım, 2013). Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri hakkında betimsel istatistiklere ait veriler aşağıdaki Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Değişken	Grup	n	%
Cinsiyet	Kadın	136	43.3
	Erkek	178	56.7
Yaş Grubu	20-30 yaş arası	63	20.1
	31-40 yaş arası	152	48.4
	41-50 yaş arası	71	22.6
	51 yaş ve üzeri	28	8.9
Medeni Durumu	Evli	240	76.4
	Bekar	74	23.6
Mesleki Deneyimi	1-8 yıl arası	94	29.9
	9-16 yıl arası	106	33.8
	17-24 yıl arası	80	25.5
	25 yıl ve üzeri	34	10.8
Öğrenim Durumu	Lisans	235	74.8
	Yüksek Lisans	79	25.2
Görev Yaptığı Kurum Türü	İlkokul	163	51.9
	Ortaokul	109	34.7
	Lise	42	13.4
	Toplam	314	100.0

p < .05

Tabloda yer alan istatistikî değerlere göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin % 56,7’sinin erkek olduğu; % 48,4’ünün 31-40 yaş arası olduğu; % 76,4’ünün evli olduğu; % 33,8’inin 9-16 yıl arası mesleki deneyime sahip olduğu; % 74,8’inin lisans mezunu olduğu ve % 51,9’unun ilkokulda görev yaptığı tespit edilmiştir.

Veri toplamada, öğretmen özerkliği ölçeği Çolak ve Altinkurt (2017) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 4 boyuttan (17 madde) oluşmaktadır. Ölçek iç tutarlılık alfa değerinin .91 olduğu görülmüştür. Aktan ve Sezer (2018) tarafından geliştirilen sınıf yönetimi stilleri ölçeği kullanılmıştır. 12 sorudan oluşmaktadır. Ölçek iç tutarlılık alfa değerinin .80 olduğu görülmüştür. İstatistik analizlerin IBM SPSS paket programı ile yapılmıştır. Sürekli değişkenlerin normal dağılıma uygunluğunun Skewness ve Kurtosis testi ile test edilmiştir.

Tablo 2. Ölçek ve Alt Boyutların Normallik Varsayımı

	N	Min	Maks	Ort	S.Sapma	Skewness	Std. Hata	Kurtosis	Std. Hata
Öğretmen özerkliği genel ölçeği	314	2.29	5.00	4.0393	.62114	-.349	.138	-.285	.274
Sınıf yönetimi stilleri genel ölçeği	314	2.67	5.00	3.2407	.42380	1.738	.138	1.284	.274

p < .05

Öğretmen özerkliği ile sınıf yönetimi stilleri ölçeği için çarpıklık ve basıklık değeri +1.5 ile -1.5 arasında olduğu görülmektedir. Tabachnick ve Fidell' e göre de çarpıklık ve basıklık değeri +1.5 ile -1.5 arasında olduğunu zaman parametrik test olarak kabul edilip ona göre işlem yapılabileceğini ifade etmektedir (Tabachnick & Fidell, 2013). Bu anlamda Öğretmen özerkliği ile sınıf yönetimi stilleri ölçeği normallik varsayımına göre uygun ve parametrik analizlerin yapılabileceği gerekmektedir. Ayrıca sınıf yönetimi stilleri ölçeği aritmetik ortalaması 3,24±0,42 ve öğretmen özerkliği ölçeği aritmetik ortalaması 4,04±0,62 ile ortalamanın üstünde çıktığı görülmektedir.

3. Bulgular

Araştırmada kullanılan öğretmen özerkliği ve sınıf yönetimi stilleri ölçeği ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır.

Tablo 3. Öğretmenlerin Öğretmen Özerkliği ile Sınıf Yönetimi Stilleri Algılarının Cinsiyete Göre İncelenmesi

	Değişken	N	Ortalama	S.S.	t	df	p
Öğretmen özerkliği genel ölçeği	Kadın	136	4.0324	.57634	-1.172	312	.864
	Erkek	178	4.0446	.65486			
Sınıf yönetimi stilleri genel ölçeği	Kadın	136	3.1127	.30924	-5.108	305.433	.000*
	Erkek	178	3.3385	.47167			

p < .05

Bağımsız örneklem t testi, katılımcıların cinsiyetlerine göre öğretmenlerin öğretmen özerkliği ve sınıf yönetimi stilleri algılarının farklarını ortaya koymak için kullanılmıştır. Analiz sonucunda; erkeklerin sınıf yönetimi stilleri algıları kadınlardan daha yüksek çıkmıştır. Diğer yandan öğretmen özerkliği algılarının kadın ve erkeğe göre değişmediği ortaya çıkmıştır.

Araştırmada kullanılan öğretmen özerkliği ve sınıf yönetimi stilleri ölçeği ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için ANOVA testi yapılmıştır.

Tablo 4. Öğretmenlerin Öğretmen Özerkliği ile Sınıf Yönetimi Stilleri Algılarının Yaş Gruplarına Göre İncelenmesi

Puan	Grup	f. x ss Değerleri				ANOVA Sonuçları				
		N	X	S.S.	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Öğretmen özerkliği genel ölçeği	20-30 yaş arası	63	4.0093	.57414	Gruplar arası Grup içi Toplam	8.238 112.522 120.760	3 310 313	2.746 .363	7.565	.000*
	31-40 yaş arası	152	4.1695	.60992						
	41-50 yaş arası	71	3.7614	.66275						
	51 yaş ve üzeri	28	4.1050	.43738						
	Total	314	4.0393	.62114						
Sınıf yönetimi stilleri genel ölçeği	20-30 yaş arası	63	3.0780	.28979	Gruplar arası Grup içi Toplam	2.457 53.759 56.216	3 310 313	.819 .173	4.723	.003*
	31-40 yaş arası	152	3.3010	.49973						
	41-50 yaş arası	71	3.2817	.34080						
	51 yaş ve üzeri	28	3.1756	.31699						
	Total	314	3.2407	.42380						

p < .05

Tabloda görülebileceği üzere, öğretmen özerkliği ve sınıf yönetimi stilleri ölçeği algılarına ait aritmetik ortalamalarının yaş durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; öğretmen özerkliği ölçeği ile yaş gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F(3,310); .000). Bu farkın tespiti için post

hoc analizlerinden Scheffe sonucuna göre 31-40 yaş arası grubun öğretmen özerkliği algısı 41-50 yaş arası gruplardan daha yüksek olduğu sonucu çıkmıştır.

Sınıf yönetimi stilleri ölçeği ile yaş gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F(3,310); .003). Bu farkın tespiti için post hoc analizlerinden Scheffe sonucuna göre 31-40 yaş arası ve 41-50 yaş arası grubun sınıf yönetimi stilleri algısı 20-30 yaş arası gruplardan daha yüksek olduğu sonucu çıkmıştır.

Araştırmada kullanılan öğretmen özerkliği ve sınıf yönetimi stilleri ölçeği ile medeni durumları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır.

Tablo 5. Öğretmenlerin Öğretmen Özerkliği ile Sınıf Yönetimi Stilleri Algılarının Medeni Durumlarına Göre İncelenmesi

	Değişken	N	Ortalama	S.S.	t	df	p
Öğretmen özerkliği genel ölçeği	Evli	240	4.0301	.57070	-.405	99.238	.686
	Bekar	74	4.0692	.76600			
Sınıf yönetimi stilleri genel ölçeği	Evli	240	3.2549	.45051	1.066	312	.287
	Bekar	74	3.1948	.32061			

p < .05

Bağımsız örneklem t testi, öğretmenlerin medeni durumuna göre öğretmen özerkliği ve sınıf yönetimi stilleri algılarının farklarını ortaya koymak için kullanılmıştır. Analiz sonucunda; öğretmenlerin algılarına göre öğretmenlerin öğretmen özerkliği ve sınıf yönetimi stilleri algılarının evli bekar olmalarına göre değişmediği ortaya çıkmıştır.

Araştırmada kullanılan öğretmen özerkliği ve sınıf yönetimi stilleri ölçeği ile öğrenim durumları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır.

Tablo 6. Öğretmenlerin Öğretmen Özerkliği ile Sınıf Yönetimi Stilleri Algılarının Öğrenim Durumlarına Göre İncelenmesi

	Değişken	N	Ortalama	S.S.	t	df	p
Öğretmen özerkliği genel ölçeği	Lisans	235	3.9845	.61531	-2.727	312	.007*
	Yüksek Lisans	79	4.2025	.61347			
Sınıf yönetimi stilleri genel ölçeği	Lisans	235	3.2511	.42418	.746	312	.456
	Yüksek Lisans	79	3.2099	.42384			

p < .05

Bağımsız örneklem t testi, öğretmenlerin öğrenim durumuna göre öğretmen özerkliği ve sınıf yönetimi stilleri algılarının farklarını ortaya koymak için kullanılmıştır. Analiz sonucunda; öğretmenlerin algılarına göre yüksek lisans mezunu öğretmenlerin öğretmen özerkliği algısı lisans mezunlarından daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer yandan sınıf yönetimi stilleri algılarında öğrenim durumuna göre herhangi bir farklılık bulunmadığı ortaya çıkmıştır.

Araştırmada kullanılan öğretmen özerkliği ve sınıf yönetimi stilleri ölçeği ile mesleki deneyim grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için ANOVA testi yapılmıştır.

Tablo 7. Öğretmenlerin Öğretmen Özerkliği ile Sınıf Yönetimi Stilleri Algılarının Mesleki Deneyim Gruplarına Göre İncelenmesi

Puan	Grup	f. x ss Değerleri				ANOVA Sonuçları				
		N	X	S.S.	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Öğretmen özerkliği genel ölçeği	1-8 yıl arası	94	4.0620	.58388	Gruplar arası Grup içi Toplam	1.369 119.391 120.760	3 310 313	.456 .385	1.184	.316
	9-16 yıl arası	106	4.0150	.61105						
	17-24 yıl arası	80	4.1118	.69718						
	25 yıl ve üzeri	34	3.8824	.55276						
	Total	314	4.0393	.62114						
Sınıf yönetimi stilleri genel	1-8 yıl arası	94	3.1117	.28307	Gruplar arası Grup içi	3.476 52.740	3 310	1.159 .170	6.811	.000*
	9-16 yıl arası	106	3.2728	.51248						

ölçeği	17-24 yıl arası	80	3.3823	.42938	Toplam	56.216	313		3>1
	25 yıl ve üzeri	34	3.1642	.30874					
	Total	314	3.2407	.42380					

p < .05

Tabloda görülebileceği üzere, öğretmen özerkliği ve sınıf yönetimi stilleri ölçeği algılarına ait aritmetik ortalamalarının mesleki deneyim değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; öğretmen özerkliği ölçeği ile mesleki deneyim gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Ancak sınıf yönetimi stilleri ile mesleki deneyim gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F(3,260); .001). Bu farkın tespiti için post hoc analizlerinden Scheffe sonucuna göre 17-24 yıl arası grubun sınıf yönetimi stilleri algısı 1-8 yıl arası gruplardan daha yüksek olduğu sonucu çıkmıştır.

Araştırmada kullanılan öğretmen özerkliği ve sınıf yönetimi stilleri ölçeği ile görev yaptığı kurum türü arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için ANOVA testi yapılmıştır.

Tablo 8. Öğretmenlerin Öğretmen Özerkliği ile Sınıf Yönetimi Stilleri Algılarının Görev Yaptığı Kurum Türüne Göre İncelenmesi

Puan	Grup	f. x ss Değerleri			ANOVA Sonuçları									
		N	X	S.S.	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p				
Öğretmen özerkliği ölçeği	İlkokul	163	4.1090	.62875	Gruplar arası	1.830	2	.915	2.393	.093				
	Ortaokul	109	3.9860	.62422							Grup içi	118.929	311	.382
	Lise	42	3.9076	.55883							Toplam	120.760	313	
	Total	314	4.0393	.62114										
Sınıf yönetimi stilleri ölçeği	İlkokul	163	3.2679	.44103	Gruplar arası	.267	2	.134	.742	.477				
	Ortaokul	109	3.2179	.43802							Grup içi	55.949	311	.180
	Lise	42	3.1944	.30112							Toplam	56.216	313	
	Total	314	3.2407	.42380										

p < .05

Tabloda görülebileceği üzere, öğretmen özerkliği ve sınıf yönetimi stilleri ölçeği algılarına ait aritmetik ortalamalarının görev yaptığı kurum türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; öğretmen özerkliği ölçeği ve sınıf yönetimi stilleri algılarının görev yaptığı kurum türü gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı çıkmamıştır.

Aşağıdaki tabloda, öğretmenlerin öğretmen özerkliği ve sınıf yönetimi stilleri algıları arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 9. Korelasyon Tablosu

Değişkenler	N	X	S.S.	1	2
1 Öğretmen özerkliği ölçeği	314	4.04	0.62	1	.347**
2 Sınıf yönetimi stilleri ölçeği	314	3.24	0.42		1

**p < .01

Pearson korelasyon analizine ilişkin bulgularda; araştırma kapsamındaki öğretmen özerkliği ile sınıf yönetimi stilleri genel boyutları arasında anlamlı, düşük düzeyde ve pozitif bir ilişki bulunmaktadır (r: .347; p: 0,01).

Katılımcıların algılarına göre, öğretmenlerin özerklik algılarının sınıf yönetimi stilleri algıları üzerine ne gibi etkilerinin olduğunu incelemek için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

Tablo 10. Öğretmenlerin Özerklik Algılarının Sınıf Yönetimi Stilleri Algıları Üzerine Etki Analizi

Değişken	B	Beta	t	Sig.	VIF	R	R ²	Uyarlanmış R ²	F
Sabit	2.283		15.424	.000					
Öğretmen özerkliği Ölçeği	.237	.347	6.545	.000*	1.000	.347 ^a	.121	.118	.000 ^b

Öğretmenlerin özerklik algıları sınıf yönetimi stilleri algılarını anlamlı bir şekilde yordamaktadır [(R= .347; R²= .121; Uyarlanmış R²=.118) F(1,312)= 42,843; p<0,01]. Başka bir ifadeyle, öğretmen özerkliği algılarındaki değişimin, sınıf yönetimi stilleri algılarını etkilediği görülmektedir.

Yapılan regresyon analizinin t değerlerine bakıldığında, öğretmenlerin özerkliği [t= 6,545; p= .000 (p<0.01)] algılarının sınıf yönetimi stilleri algılarını anlamlı bir şekilde pozitif yönde yordadığı anlaşılmaktadır. Diğer bir ifade ile öğretmenlerin özerkliği boyutundaki 100 birimlik artışın sınıf yönetimi stilleri algılarını % 23,7 artırmaktadır.

4. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada; öğretmenlerin görüşlerine göre öğretmen özerkliğinin sınıf yönetim stilleri üzerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 56,7'sinin erkek olduğu; % 48,4'ünün 31-40 yaş arası olduğu; % 76,4'ünün evli olduğu; % 33,8'inin 9-16 yıl arası mesleki deneyime sahip olduğu; % 74,8'inin lisans mezunu olduğu ve % 51,9'unun ilkokulda görev yaptığı tespit edilmiştir. Araştırmanın ilk analizinde sınıf yönetimi stilleri ve öğretmen özerkliği düzeyleri ortalamasının üstünde çıktığı görülmektedir.

Eğitimin kişisel güçlenme ve toplumsal dönüşüm vizyonu içinde özerkliğin, eğitim ortamlarında (ve ötesinde) kendini belirleyen, toplumsal açıdan sorumlu ve eleştirel olarak farkında bir katılımcı olarak gelişme yeterliliği olduğu ileri sürülmektedir. Özerklik tanımı hem öğretmen hem de öğrenci özerkliğini ifade etmektedir. Tanımlar öğretmen ve öğrenci özerkliğinin "toplumsal" yönünü vurgulamaktadır (Koçak, 2018).

Analiz sonucunda; erkeklerin sınıf yönetim stillerine ilişkin algılarının kadınlardan daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öte yandan öğretmen özerkliği algılarının kadınlara ve erkeklere göre değişmediği ortaya çıkmıştır. Yaş gruplarına göre yapılan incelemede; öğretmen özerkliği ile yaş gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Buna göre, 31-40 yaş grubunun öğretmen özerkliği algısının 41-50 yaş gruplarından daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Sınıf yönetim stilleri ile yaş gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Buna göre 31-40 yaş grubu ve 41-50 yaş grubunun sınıf yönetimi stillerine ilişkin algılarının 20-30 yaş gruplarına göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Öte yandan öğretmenlerin evli veya bekar olmalarına bağlı olarak öğretmen özerkliği ve sınıf yönetimi stillerine ilişkin algıların değişmediği ortaya çıkmıştır.

Öztürk (2011, s. 83), kavramı geniş bir perspektifte, yetki ve özgürlük kapsamını, öğretmenlerin meslekleri hakkında bazı önemli kararlar alabilme yeteneklerini, işyerlerinin organizasyonunda söz sahibi olmalarını ve eğitim planlama, iyileştirme ve yönetim süreçlerine katılmalarını içerecek şekilde tanımlamaktadır. Öğretmen özerkliği kavramını "bir kişinin kendi öğretimiyle ilgili seçimler yapma kapasitesi, özgürlüğü ve/veya sorumluluğu" olarak tanımlamaktadır, ancak tanımın kapsamının sınırlı olması nedeniyle tanımın biraz sorunlu olduğunu düşünmektedir (Aoki, 2002, s. 111).

Eğitim geçmişine göre yapılan incelemede; Yüksek lisans derecesine sahip öğretmenlerin özerklik algılarının lisans derecesine sahip öğretmenlerden daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Öte yandan eğitim geçmişine göre sınıf yönetim stilleri algısında bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır. Mesleki deneyime göre yapılan incelemede; öğretmen özerkliğinin aritmetik ortalamaları ile mesleki deneyim grupları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulunmuştur. Ancak sınıf yönetim stilleri ile mesleki deneyim grupları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Buna göre 17-24 yaş grubunun sınıf yönetim stilleri algısının 1-8 yaş gruplarından daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Öte yandan çalıştıkları kurum türü gruplarının öğretmen özerkliğinin aritmetik ortalamaları ile sınıf yönetim stilleri algıları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulunmuştur.

Webb (2002), ABD'de merkezi uygulamalara rağmen öğretmenlerin özerk davranışlar sergileyip sergilemediklerini araştırmıştır. Sonuçlara göre öğretmenler zorunlu müfredatı ve değerlendirme uygulamalarını öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda değiştirmekte ve özerk davranışlar sergilemektedir.

Son olarak araştırma kapsamında öğretmen özerkliği ile sınıf yönetim stillerinin genel boyutları arasında anlamlı, düşük düzeyde ve pozitif bir ilişki bulunurken, öğretmenlerin özerklik algıları sınıf yönetim stillerine ilişkin algılarını anlamlı şekilde yordamaktadır. Başka bir deyişle, öğretmenlerin özerkliği boyutunda 100 birimlik bir artış, sınıf yönetim stillerine ilişkin algılarını %23,7 oranında artırmaktadır.

Öztürk (2011) müfredat reformunu öğretmen özerkliği açısından incelemiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre Türkiye'deki yeni tarih dersi müfredatı öğretmenlere planlama ve uygulama süreçlerinde yeterli özerklik sağlamamaktadır. Ayrıl vd. (2014) öğretmen özerkliği ile öğrenci başarısı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma sonucunda, derslerin belirlenmesi, değerlendirme politikalarının belirlenmesi, ders içeriklerinin belirlenmesi ve ders kitaplarının özerklik kapsamında seçilmesi maddeleri ile ülkelerin PISA sonuçları arasında pozitif ve orta düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Yazarlarının katkı oranı eşit düzeydedir.

Çıkar Çatışması

Bu araştırmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Aktan, S., & Sezer, F. (2018). Sınıf yönetimi stilleri ölçeği'nin psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 439-449.
- Aoki, N. (2002). In *Learner Autonomy 7: Challenges to Research and Practice. Teacher Autonomy: Capacity, Freedom and Responsibility.*, 111-124.
- Ayrıl, M. (2014). Öğretmen özerkliği ile öğrenci başarısı arasındaki ilişki: PISA örneği. *Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi*, 207-218.
- Berger, J., Girardet, C., Vaudroz, C., & Crahay, M. (2018). Teaching experience, teachers' beliefs, and self-reported classroom management practices: a coherent network. *Sage Open*, 8(1). <https://doi.org/10.1177/2158244017754119>
- Brandišauskienė, A., Bukšnytė-Marmienė, L., Daugirdienė, A., Česnavičienė, J., Jarašiūnaitė, G., Kemerytė-Ivanauskienė, E., ... & Nedzinskaitė, R. (2022). Teachers' autonomy-supportive behaviour and learning strategies applied by students: the role of students' growth mindset and classroom management in low-SES-context schools. *Sustainability*, 14(13), 7664. <https://doi.org/10.3390/su14137664>
- Çolak, İ., & Altınkurt, Y. (2017). Okul iklimi ile öğretmenlerin özerklik davranışları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 33-71.
- Kadel, P. (2021). Challenges of teacher autonomy for professional competence. *Interdisciplinary Research in Education*, 5(1-2), 39-46. <https://doi.org/10.3126/ire.v5i1-2.34733>
- Koçak, A. (2018). *He Effects Of Teacher Autonomy Perceptions Of English As A Foreign Language Teachers On Their Burnout Levels: Van Case*. Konya: Necmettin Erbakan University.
- Main, S. and Hammond, L. (2008). Best practice or most practiced? pre-service teachers' beliefs about effective behaviour management strategies and reported self-efficacy. *Australian Journal of Teacher Education*, 33(4). <https://doi.org/10.14221/ajte.2008v33n4.3>
- Nguyen, H. (2019). Autonomous, but together: exploring elementary school teachers' sense of autonomy and self-efficacy. *Journal of Educational Methodology*. <https://doi.org/10.3102/1429473>
- Öztürk, İ. H. (2011). Öğretmen özerkliği üzerine kuramsal bir inceleme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 82-99.
- Şimşek, H., & Yıldırım, A. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Tabachnick, B., & Fidell, L. (2013). *Using Multivariate Statistics*. Boston : Pearson.
- Webb, P. T. (2002). Teacher Power: The Exercise of Professional Autonomy in an Era of Strict Accountability. *Teacher Development*, 47-62.
- Yolcu, O. and Akar-Vural, R. (2021). An examination of instructional autonomy practices of science teachers. *International Journal of Educational Methodology*, 7(1), 79-94. <https://doi.org/10.12973/ijem.7.1.79>

EXTENDED ABSTRACT

The relationship between teacher autonomy and classroom management styles is a critical area of research in education because it fundamentally impacts the effectiveness of instructional practices and the overall learning environment. Teacher autonomy refers to the degree of independence and decision-making freedom that educators have in their professional roles, which allows them to adapt their teaching methods and strategies to the unique dynamics of their classrooms (Yolcu & Akar-Vural, 2021). Autonomy is perceived as important for greater job satisfaction, professional development, and ultimately student engagement. Understanding how this autonomy interacts with various classroom management styles can provide insights into best practices for educational effectiveness. Research shows that teachers who feel a higher level of autonomy are more likely to use diverse and innovative classroom management strategies. Classroom management approaches that support autonomy can increase student motivation and engagement, thereby creating a more conducive learning environment (Brandišauskienė et al., 2022). This suggests that teachers' use of autonomy in management practices has the potential to create a classroom environment that encourages student initiative and participation. Transforming traditional authoritarian management styles into more collaborative ones may be related to the level of autonomy teachers experience in their roles (Berger et al., 2018).

This study aimed to examine the effect of teacher autonomy on classroom management styles according to teachers' views. It was determined that 56.7% of the teachers participating in the study were male; 48.4% were between the ages of 31-40; 76.4% were married; 33.8% had 9-16 years of professional experience; 74.8% were undergraduates and 51.9% worked in primary schools. In the first analysis of the study, it was seen that classroom management styles and teacher autonomy levels were above average.

Within the vision of education as personal empowerment and social transformation, autonomy is argued to be the competence to develop as a self-determining, socially responsible and critically aware participant in educational environments (and beyond). The definition of autonomy refers to both teacher and student autonomy. The definitions emphasize the "social" aspect of teacher and student autonomy (Koçak, 2018). As a result of the analysis; men's perceptions of classroom management styles were found to be higher than women. On the other hand, it was revealed that teacher autonomy perceptions did not change according to women and men. In the examination according to age groups; the difference between teacher autonomy and the arithmetic means of age groups was found to be statistically significant. Accordingly, it was concluded that the perception of teacher autonomy of the 31-40 age group was higher than the 41-50 age groups. The difference between classroom management styles and the arithmetic means of age groups was found to be statistically significant. Accordingly, it was concluded that the perception of classroom management styles of the 31-40 age group and the 41-50 age group was higher than the 20-30 age groups. On the other hand, it has been revealed that perceptions of teacher autonomy and classroom management styles do not change according to whether teachers are married or single. Öztürk (2011, p. 83) defines the concept in a broad perspective, including the scope of authority and freedom, teachers' ability to make some important decisions about their work as professionals, having a say in the organization of their workplaces, and participating in educational planning, improvement, and management processes. He defines the concept of teacher autonomy as "the capacity, freedom, and/or responsibility of a person to make choices about their own teaching", but considers the definition somewhat problematic due to the limited scope of the definition (Aoki, 2002, p. 111).

In the examination according to educational status; it was found that the perception of autonomy of teachers with master's degree was higher than that of undergraduate degree holders. On the other hand, it was found that there was no difference in the perception of classroom management styles according to educational status. In the examination according to professional experience; the difference between the arithmetic means of teacher autonomy and professional experience groups was not found to be statistically significant. However, the difference between the arithmetic means of classroom management styles and professional experience groups was found to be statistically significant. Accordingly, it was concluded that the perception of classroom management styles of the group between 17-24 years was higher than the groups between 1-8 years. On the other hand, the difference between the arithmetic means of the institution type groups in which teacher autonomy and classroom management styles perceptions were found to be statistically significant.

Webb (2002) investigated whether teachers exhibited autonomous behaviors despite centralized practices

in the USA. According to the results, teachers change the compulsory curriculum and assessment practices in line with the needs of the students and exhibit autonomous behaviors.

Finally, while there is a significant, low-level and positive relationship between the general dimensions of teacher autonomy and classroom management styles within the scope of the study, teachers' perceptions of autonomy significantly predict their perceptions of classroom management styles. In other words, a 100-unit increase in the dimension of teachers' autonomy increases perceptions of classroom management styles by 23.7%. Öztürk (2011) examined the curriculum reform in terms of teacher autonomy. According to the results of the study, the new history course curriculum in Türkiye does not provide teachers with sufficient autonomy in planning and implementation processes. Ayral et al. (2014) examined the relationship between teacher autonomy and student achievement. As a result of the study, positive and moderately significant relationships were found between the items of determining courses, determining evaluation policies, determining course content and selecting textbooks within the scope of autonomy and the PISA results of the countries.